

TELZ

Digitale ronde tafel
13 November 2025

verbond vlaamse tandartsen

vbt
VLAAMSE BEROEPSVERENIGING TANDARTSEN

möbius
business consulting. profoundly different.

TELZ Digitale ronde tafel

Agenda

Introductie – Gert-Jan Dossche, TELZ

Mondhygiëne om vroeggeboorte te voorkomen – Christine Van Meir (tandarts) en Dr. Pauwels (gynaecoloog)

Vragen

Opmerking: de sessie wordt opgenomen
Vragen kunnen gesteld worden in de chat of op het einde van de sessie

TELZ Digitale ronde tafel

Introductie

Context: Binnen ELZ Voorkempen werd recent een sensibiliseringscampagne opgestart naar aanleiding van een voordracht over het verband tussen mondgezondheid en vroeggeboorte.

Focus: Deze richt zich op zwangere vrouwen en vrouwen met een kinderwens, met als doel de mondzorg te verbeteren ➔ risico op vroeggeboorte en laag geboortegewicht verminderen.

Doelstelling van deze sessie:

- Tandartsen **informeren** over het verband tussen mondgezondheid en vroeggeboorte.
- Tandartsen **inspireren** om deze voordracht ook binnen hun eigen Eerstelijnszone te organiseren, in samenwerking met een gynaecoloog, tijdens een gezamenlijk overlegmoment met tandartsen, gynaecologen en vroedvrouwen.

Praktische ondersteuning voor deze gezamenlijke sessie wordt momenteel vorm gegeven in samenwerking met de **Vlaamse Beroepsorganisatie van Vroedvrouwen**.

TELZ

Mondhygiëne om vroeggeboorte te voorkomen

Tandarts C. Van Meir & Dr. Pauwels

Verband tussen mondinfecties & verloskundige pathologie

Proper Smoeleke

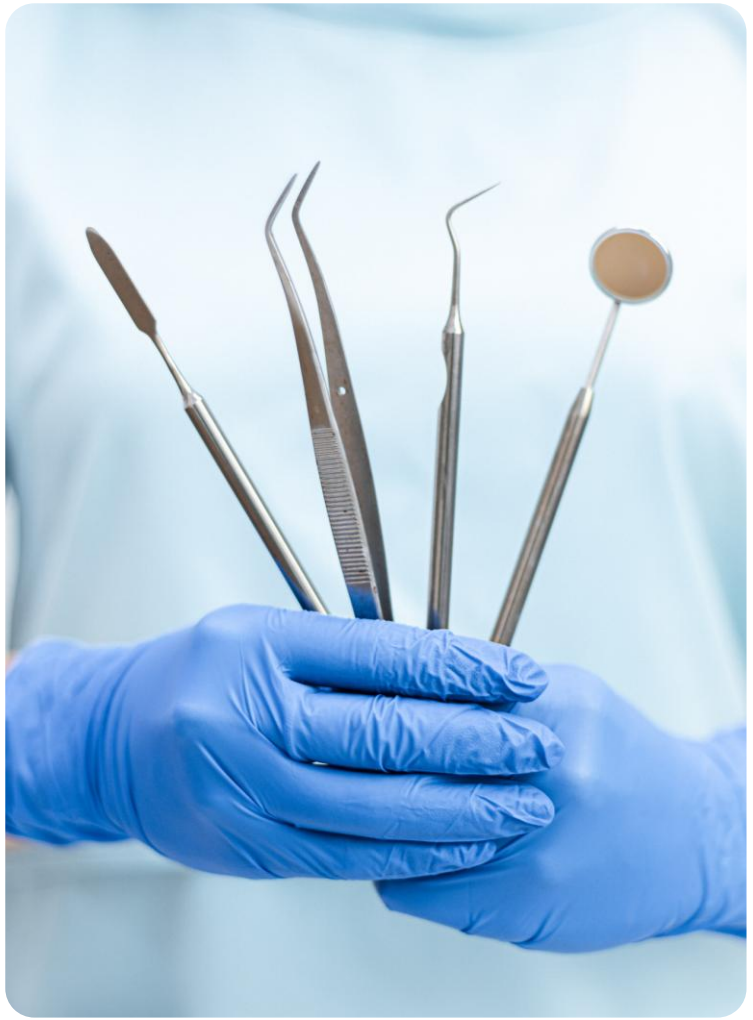
Gezond Boeleke

01 Christine Van Meir

02 Ward Pauwels

03 Lies Verdonck

Mondzorg voor en tijdens de zwangerschap

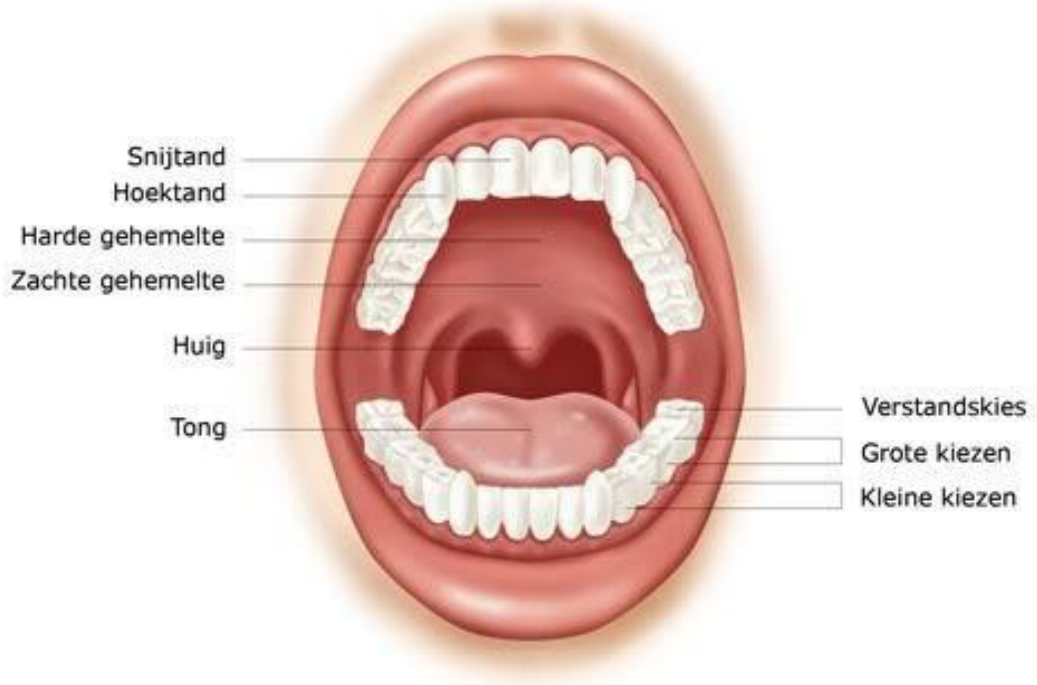

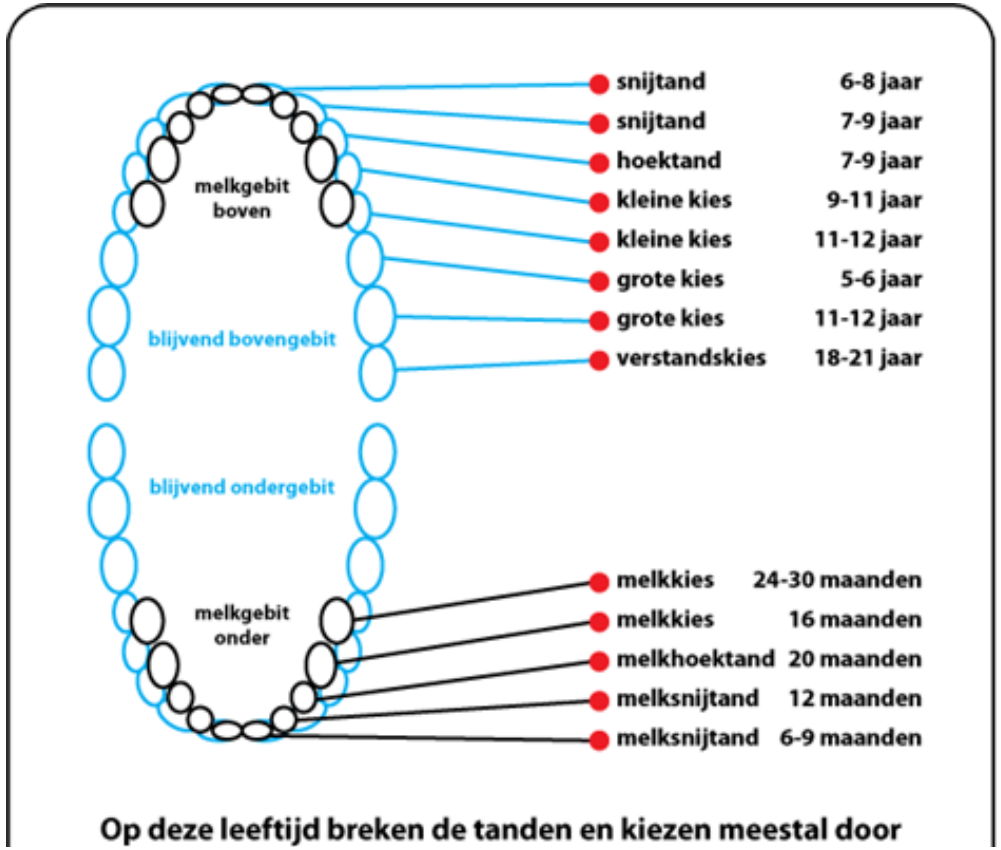
Algemene begrippen even opfrissen

- Tanden
- Tong
- Microbioom van de mond
- …

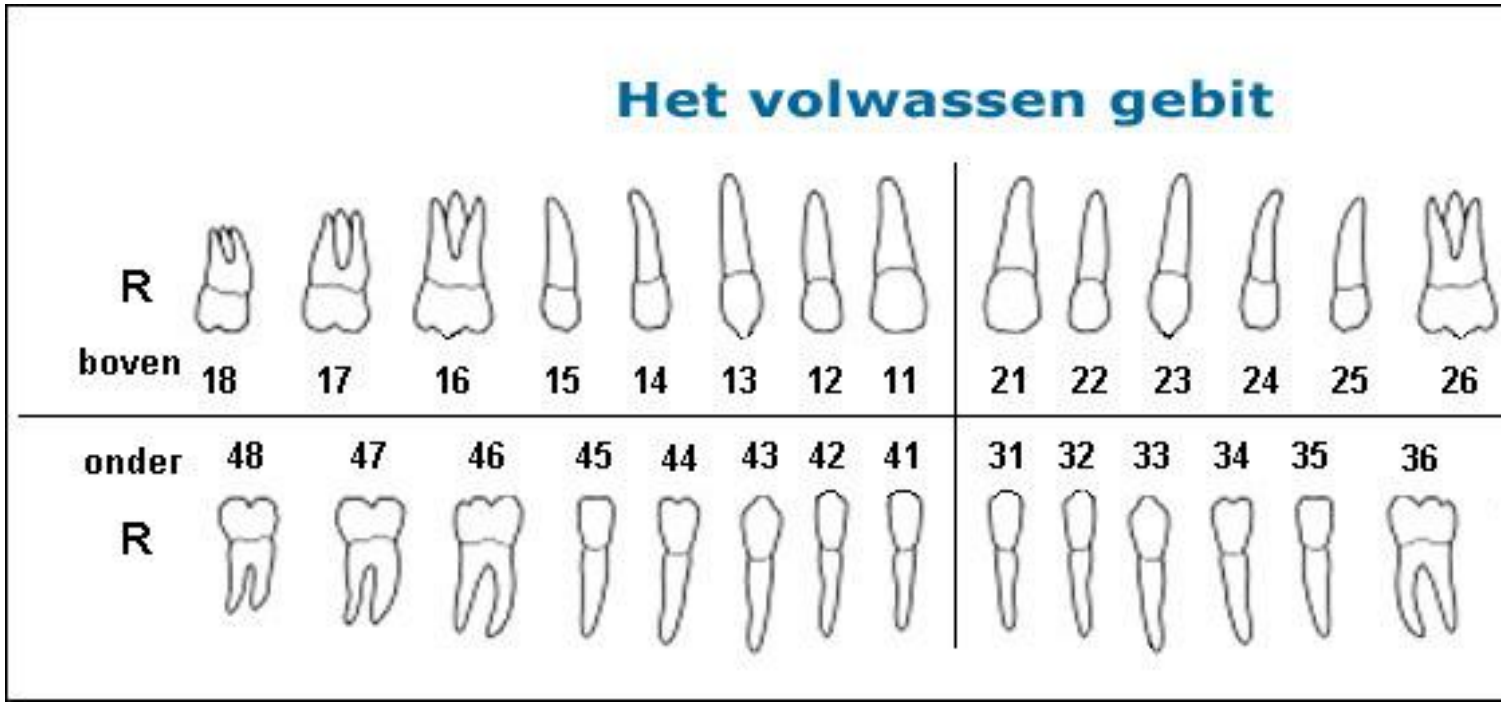
Soorten tanden

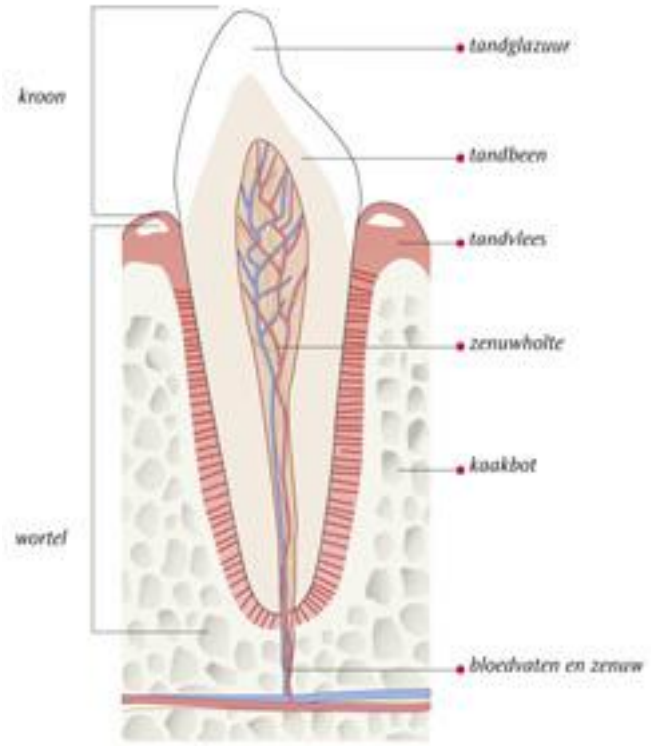
Doorbraak van de tanden

Het volwassen gebit

Bouw van de tand

Gingivitis en parodontitis

Tandplak en tandsteen

Ontstaan van cariës

Microbioom van de mond

- Mond ideale leefomgeving voor micro-organismen
- Deze micro-organismen komen overal voor : op de tanden, tong, wangen, tandvlees, amandelen, verhemelte

Microbioom van de mond

- Spelen een rol bij verschillende problemen in de mond, vb. het ontstaan van cariës
    - Vb. Streptococcus mutans: Rol bij het onstaan van cariës
    - Lactobacillen: rol bij de progressie van cariës
    - Candida Albicans: rol nog niet helemaal duidelijk

Oorsprong eerste micro-organismen bij de pasgeborene

- Het geboortekanaal en de huid
- De moeder of de verzorger
- De moedermelk
- Andere personen in contact met pasgeborene

Factoren die het onstaan van het microbioom beïnvloeden

- Geboortewijze, AB gebruik, Vaginale infecties

- Voedingswijze en gewoonten:
  - Borstvoeding versus flesvoeding
  - Gezoete flesvoeding
  - Aantal voedingen
  - Proeven aan de fles

Factoren die het onstaan van het microbioom beïnvloeden

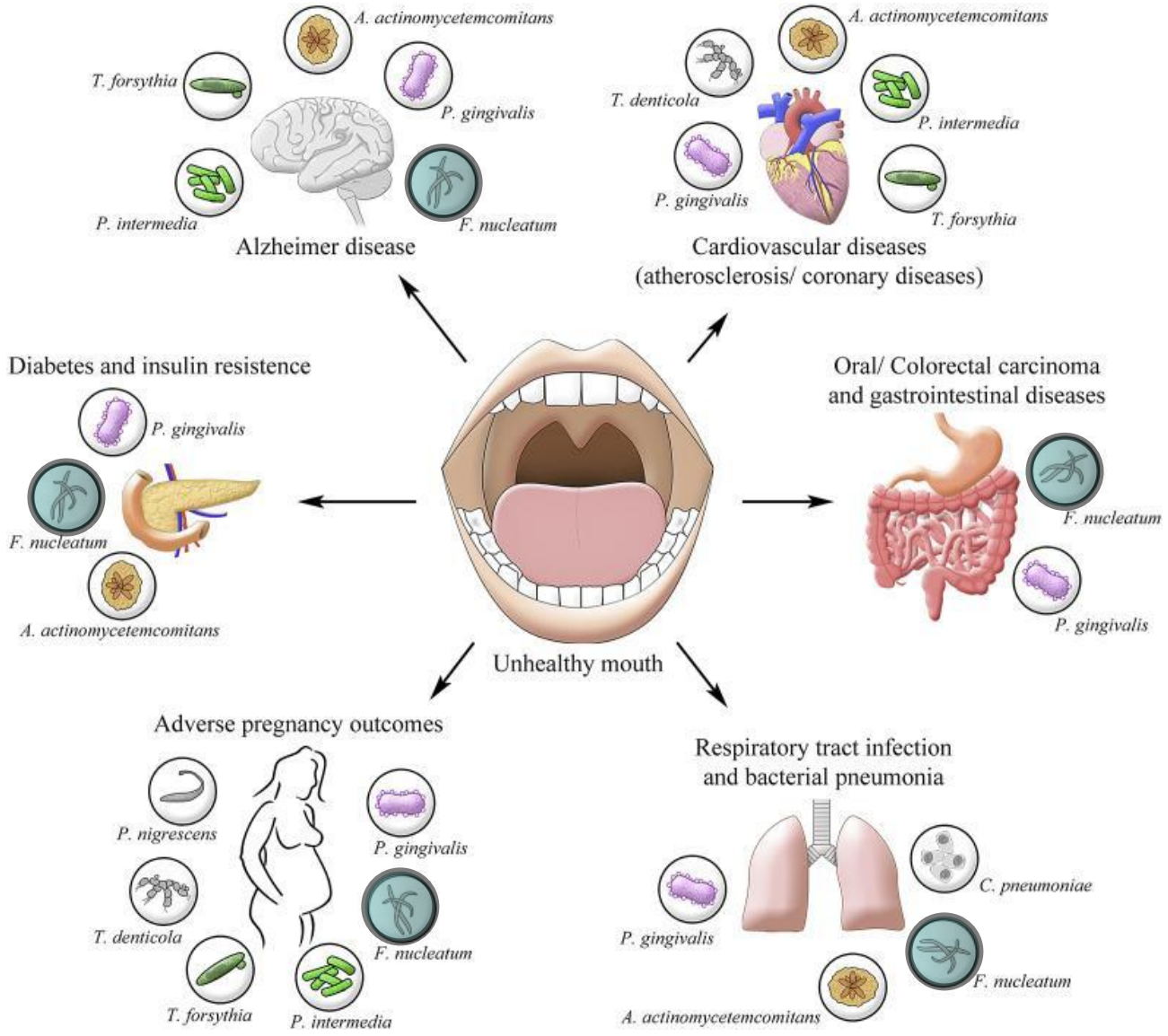
- Gewoonten:
  - Gebruik van fopspeen
  - Zuigen op vingers van volwassen
  - roken

- Omgevingsfactoren
  - Huisdier
  - Delen van gerief
  - Grootte v/h gezin

Waarom is goede mondzorg belangrijk?

- Impact op leven
  - Pijn
  - Schaamte
  - Kauwcomfort => malnutritie
  - Smaken anders ervaren

- Link met:
  - Longaandoeningen
  - Diabetes/ suikerziekte
  - Hartaandoeningen
  - Dementie

A. actinomycetemcomitans
T. forsythia
P. gingivalis
P. intermedia
F. nucleatum
Alzheimer disease
A. actinomycetemcomitans
T. denticola
P. intermedia
P. gingivalis
T. forsythia
Cardiovascular diseases
(atherosclerosis/ coronary diseases)
Diabetes and insulin resistence
P. gingivalis
F. nucleatum
A. actinomycetemcomitans
Oral/ Colorectal carcinoma
and gastrointestinal diseases
F. nucleatum
P. gingivalis
Unhealthy mouth
Adverse pregnancy outcomes
P. nigrescens
P. gingivalis
T. denticola
F. nucleatum
T. forsythia
P. intermedia
Respiratory tract infection
and bacterial pneumonia
C. pneumoniae
P. gingivalis
F. nucleatum
A. actinomycetemcomitans

Hoe staat het met tandartsbezoek in België?

- 99.1% van de vrouwen consulteert prenataal minstens éénmalig de gynaecoloog…….

MAAR

- Toegespitst op de reproductieve levensjaren, blijkt dat slechts een kleine 40% van de populatie op een correcte wijze preventief tandheelkundig nazicht laat uitvoeren

Zwangerschap en mondgezondheid

- **Biologische factoren:**
  - **hormonale en immunologische veranderingen vergroten de kans op gingivitis en parodontitis**

Zwangerschap en mondgezondheid

Socio-economische, demografische en etnische omgeving

- **Levenstijl:**
  - **voedingspatroon,**
  - **roken,**
  - **lichaamsbeweging,**
  - **middelen misbruik**
- **Voorzieningen gezondheidszorg:**
  - **preventief tandheelkundig nazicht**
  - **toegang tot de zorg**
  - **bestaande infecties**

Zwangerschap en mondgezondheid

- Invloed op de mond en tanden
  - Een verminderde antibacteriële activiteit van perifere neutrofielen: atypische biofilm
  - De veranderingen in progesteron- en oestrogeenspiegels en de intravasculaire gevolgen hiervan, zijn mogelijke katalysatoren voor het uitlokken van ernstige en progressieve inflammatie van parodontale weefsels.

- **Laag geboortegewicht:**

< 2500kg

- **Prematuriteit:**

24-37 weken

Vroeggeboorte

- Frequentie wereldwijd: 10% (5%-18%)
- In 70% van de neonatale sterfte: belangrijke factor
- Belangerijke oorzaak van laag geboortegewicht
- Geassocieerd met blijvende handicaps

Factoren verantwoordelijk voor laag geboortegewicht

- In de literatuur - en in de praktijk - heel veel factoren
- Verloskundige, gynaecologische, niet gynaecologische oorzaken

- Dikwijls meerdere factoren

- IN 25% BLIJFT ETIOLOGIE ONBEKEND

Parodontitis, Gingivitis en zwangerschapscomplicaties

- Eind jaren 90: diverse publicaties over verband parodontitis en vroeggeboorte in Afrikaanse landen
  - (zeer laag socio-economisch milieu, resultaten Europa??)
- Oorzaak: bacteriëmie vanuit mond
- Gevolgen: vroeggeboorte, chorioamnionitis en laag geboortegewicht
- Latere Europese studies tonen stijging aan van pre-eclampsie, hypertensie en zwangerschapsdiabetes

Chorioamnionitis

- Def: besmetting van vruchtwater, placenta, vliezen en foetus tijdens de zwangerschap
- Gevolg: oorzaak van vroegtijdige bevalling en complicaties
- Bij de moeder: zweten, koorts, versnelde pols, pijn over de baarmoeder
  - Bij gebroken vliezen: vaginale afscheiding, slechte geur, verandering van uitzicht
- Diagnose: Dikwijls laattijdig

Complicaties

- Bij de moeder: Uitbreiding van infecties, lokaal en sepsis
  - Gevaar voor embolie
- Bij de foetus: infectie, o.a. meningitis, longinfectie en sepsis

Behandeling

- Intraveneus antibiotica en bij ruptuur vliezen of foetale nood: beëindigen van de zwangerschap

- Kiem: Fusobacterium nucleatum

Preventie

Systematische controle op tandplak en gingivitis: geeft bewezen daling van vroeggeboortes met 50% in Afrika

Zwangerschap en mond- en tandvleesproblemen

- Studies tonen aan dat aspecifieke maternale infecties geassocieerd zijn met zwangerschapscomplicaties en APO's; (APO = Adverse pregnancy outcome = vroeggeboorte en/of laag geboortgewicht)

- De hypothese wordt gesteld of deze oorzaak-gevolg relatie ook geldt bij gingivitis en/of parodontitis?

Zwangerschap en mond- en tandvleesproblemen

- **De systemische verspreiding van ontstekingsmediatoren en toxines zou de foetale ontwikkeling negatief beïnvloeden, en kan lijden tot APO's.**
  - Sommige auteurs zoeken voor een deel een verklaring in de verhoogde prostaglandine-E_2-productie bij de patiënten met parodontitis

Arts en vroedvrouw: belang van aandacht voor de mond en mondhygiëne

Mondhygiëne is een marker van de gezondheid. Het geeft een idee over de levensstijl, het voedingspatroon, het gedrag en de zelfzorg van de patiënt. Veel van deze kenmerken zijn risicofactoren voor APO's.

Arts en vroedvrouw: belang van aandacht voor de mond en mondhygiëne

Fysiologische en hormonale veranderingen tijdens de zwangerschap zorgen voor een toename van gingivitis en/of parodontitis. Deze veranderingen leiden tot een ernstiger ziekteverloop, zeker indien de problemen pre-conceptueel zijn ontstaan.

Arts en vroedvrouw: belang van aandacht voor de mond en mondhygiëne

- **Parodontitis wordt in verband gebracht met zwangerschapshypertensie, pre-eclampsie en zwangerschapsdiabetes.**
  - Klinische richtlijnen voor eerstelijnszorg hechten groot belang aan screening op en preventie van deze zwangerschapscomplicaties. Screenen op mondhygiëne kan hierbij een meerwaarde betekenen.

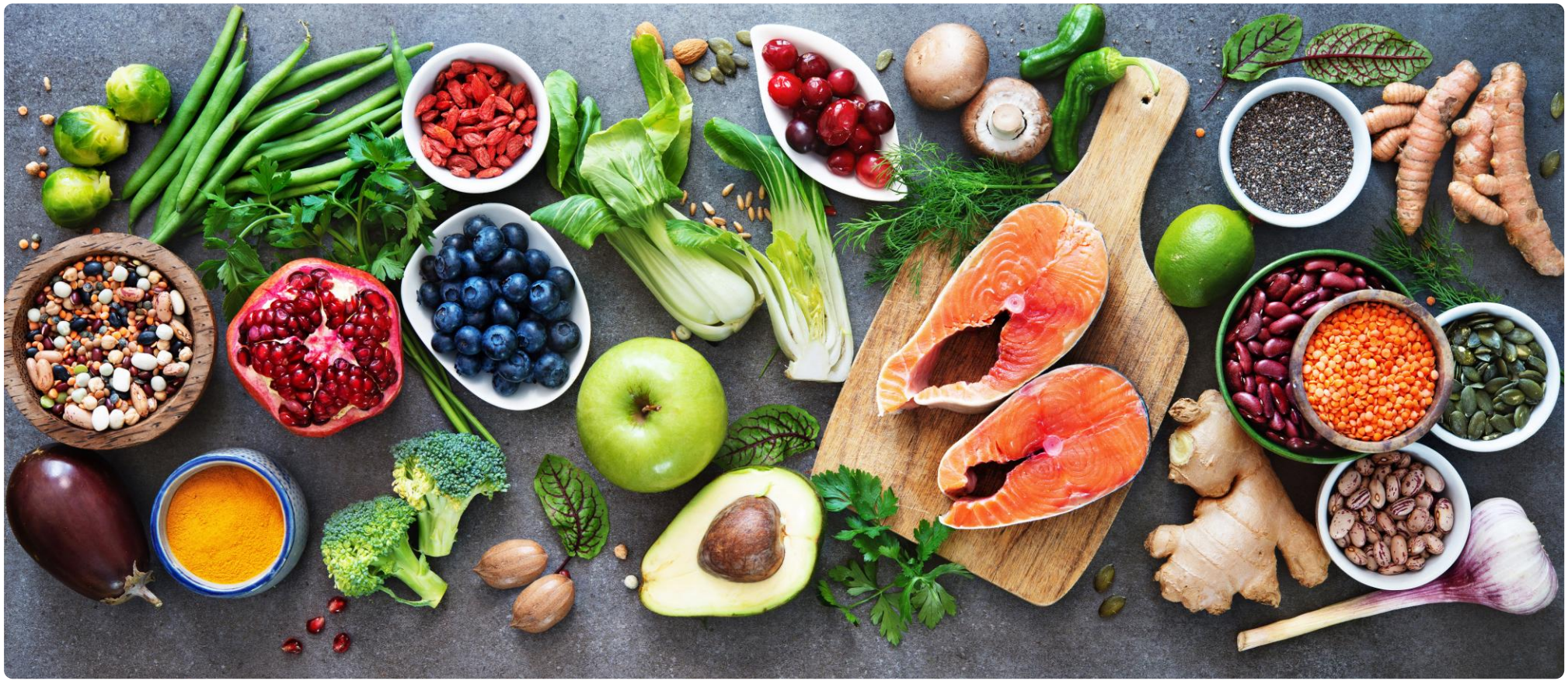
Arts en vroedvrouw: belang van aandacht voor de mond en mondhygiëne

- **Niet-chirurgische parodontale behandeling tijdens de zwangerschap is onschadelijk voor de gezondheid van moeder en baby. Dit maakt screening extra zinvol; hoe sneller het probleem wordt gedetecteerd, hoe sneller men kan doorverwijzen voor adequate behandeling.**
    - De screening is goedkoop, laagdrempelig en geeft vermoedelijk belangrijke gezondheidswinst voor zwangere vrouw en foetus.

Dagelijks poetsen

- Bevraag de mondhygiënische zelfzorg. Corrigeer en adviseer indien nodig
  - Tandenpoetsen minstens 2x per dag gedurende minstens 2 minuten, bij voorkeur gebruik van elektrische borstel, niet te veel druk zetten op de borstel; borstel vervangen na 3m, tong zacht poetsen
  - Interdentale borsteltjes

Gezonde voeding

Tandartscontrole

Dankuwel, zijn er nog vragen?

Proper Smoeleke

Gezond Boeleke

VRAGEN

TELZ Digitale ronde tafel

Digitale ronde tafel
(nog te bepalen)

Volg ons op sociale media
Facebook, Linkedin, Website

Link naar pagina

Link naar pagina

TELZ

Link naar website

Vragen of interesse?
Telz@vlaanderen.be

Hartelijk dank voor uw aanwezigheid!

verbond vlaamse tandartsen

vbt
VLAAMSE BEROEPSVERENIGING TANDARTSEN

möbius
business consulting. profoundly different.